

CRÒNICA D'ACTIVITATS

Visita a Miravet i Ascó

Diumenge, 19 de febrer de 1984

El primer monument visitat va ser el castell de Miravet. Ja mentre ens hi acostàvem, a través de terres plenes d'ametllers florits, el Sr. Cabestany ens va anar documentant sobretot amb referències geogràfiques i històriques dels llocs propers.

Un cop arribats davant del castell, després d'una forta pujada, ens va explicar com als voltants de l'any 1000 es produí entre els àrabs una tendència a la fortificació, conseqüència d'una reactivació dels cristians i, per tant, d'un possible perill.

Miravet, situat en un punt des del qual domina estratègicament el pas de l'Ebre, és un castell d'origen àrab, que respon per tant a les característiques constructives d'aquell món: parets de maó cru; grans espais exteriors; a l'interior la gran sala de l'"alcazaba", etc. Conquistat l'any 1153, fou donat als templers i posteriorment modificat i reaprofitat en diverses èpoques i amb diverses finalitats. Resten murs romànics i d'estil distercenc. A l'interior, l'església, romànica i d'estranya disposició, ja que va ser construïda damunt d'unes sales i s'hi accedeix per una escala que dona entrada al mur sud. L'arc de triomf és format per dues columnes adossades, amb capitells, tot molt modificat en èpoques posteriors. Al mur oest, un ull de bou.

La contemplació del castell des de fora, i especialment des de la part posterior, dona idea de la seva interessant i alhora impressionant construcció.

A la tarda, acompanyats pel Sr. Biarnès, visitarem Ascó un dels pocs nuclis de població, d'origen musulmà, que han arribat fins a nosaltres en bones condicions de conservació. De la petita església gòtica que serví per a la comunitat cristiana —molt reduïda— fins a l'expulsió dels moriscos l'any 1610, en resta la part que avui correspon al presbiteri de l'església actual. Aquesta és del segle XVIII. Davant mateix de l'església vam veure el Fossar Vell on va ser trobada una interessant estela.

Després ens vam passejar pels petits carrers, a les cases dels quals és ben visible el tipus constructiu àrab a base de maons molt prims posats horitzontalment a les parets i també formant les dovelles dels portals. Veiérem la façana de l'Ajuntament; el carrer Major; el Pla de Vallxiqué (Porta de la Tarda, segons l'etimologia àrab) on va ser trobat un Alcorà i unes monedes; finestres pintades de color blau, reminiscència d'antigues creences per a espantar els mals esperits.

Per acabar, el Sr. Biarnès, amablement ens va convidar a entrar a casa seva, convertida en un petit i interessant museu on, entre altres peces, vam veure l'estela i l'Alcorà abans citats.

Elvira Cardona

Delegació de Sabadell

Visita a la Tarragona tardo-romana (29 gener 1984)

La sèries de visites corresponents a aquest tema, amb la direcció i comentaris de Milagros Guàrdia, ens proporcionà una bona font de coneixements sobre aquest important període de la història.

El primer punt fou el mausoleu de Centcelles, prop de Constantí, lloc ocupat per una gran vil·la romana, que per les restes que ens han arribat suposem que seria d'una família d'importantíssim nivell polític i econòmic. H. Schlunk, llançà la hipòtesi que aquest conjunt pogués ésser el sepulcre de Constant, mort a les Gal·lies el 350, fill de Constantí I el Gran, emperador romà. En el segle IV es completà l'edifici amb unes termes. Fou transformat durant l'època medieval en església dedicada a Sant Bartomeu, i posteriorment destinat a activitats agrícoles. El més interessant són els mosaics que cobreixen la gran cúpula, de l'edifici principal, presentant escenes de caça en les que els caçadors utilitzen caballs i trampes. Els frisos superiors estan en més mal estat i de més difícil interpretació.

La segona visita fou a la necròpolis paleocristiana descoberta el 1923, quan la construcció de la fàbrica de Tabacs. Impressiona la gran quantitat (unes 2.000 descobertes) de sepultures de diversos estils, moltes de les quals conservades en el lloc de troballa. Començà a ser utilitzada en el segle III, en els afores de la ciutat i quan ja s'iniciava la decadència urbana, que fa que siguin utilitzats materials alguns d'ells procedents de construccions abandonades. En el petit museu, s'hi conserven els materials més valuosos, destacant diversos sarcòfags de marbre i cinc mosaics. Impressiona també una nina articulada, trobada en el sarcòfag d'una nena d'uns 6 anys.

I finalment l'amfiteatre, edifici de planta el·líptica, típicament romà, excavat en part en la vessant del terreny per a facilitar la construcció. És l'únic que es coneix dels Països Catalans. Data dels segles I ó II. En aquest segon segle, ja havia penetrat el cristianisme a Tarragona, degut a la seva importància com a cap de província i al seu port. Fructuós, el primer bisbe conegut fou condemnat a morir cremat a l'amfiteatre amb els diaques Auguri i Eulogi l'any 257. Més endavant, en aquest lloc, en l'arena del martiri, es bastí una petita església. I posteriorment, sobre els fonaments de la mateixa, l'església de Santa Maria del Miracle, d'una nau amb creuer, i quines runes són les que podem veure encara.